

КРИЗА 3 РОКІВ: ЩО ТРЕБА ЗНАТИ І ЩО ТРЕБА РОБИТИ

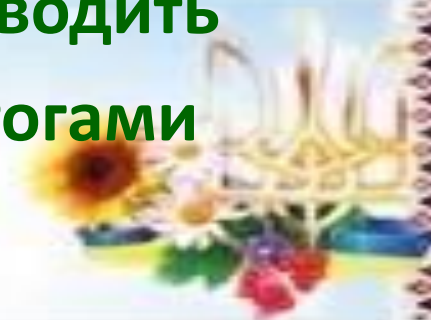

ЩО ТАКЕ КРИЗА 3 РОКІВ

Це психологічний стан,
коли дитина переходить від раннього дитинства
до наступного рівня самостійності і автономії.
Вона вперше усвідомлює своє «Я» і прагне
відокремитися від дорослих. Дитина хоче приймати
самостійні рішення, що часто призводить
до конфліктів з батьками чи педагогами

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ КРИЗИ 3 РОКІВ:

- **ФОРМУВАННЯ «Я»** - дитина починає усвідомлювати себе як окрему особистість із власними бажаннями та потребами;
- **ПРАГНЕННЯ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ** – бажання діяти самостійно, приймати рішення та демонструвати свою автономію;
- **СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ** – дитина вчиться взаємодіяти з іншими дітьми та дорослими, стикається з необхідністю підкорятися правилам;
- **ЕМОЦІЙНА НЕЗРІЛІСТЬ** – складність у регуляції емоцій призводить до спалахів гніву та протесту

ОЗНАКИ КРИЗИ 3 РОКІВ:

➤ НЕГАТИВІЗМ –

дитина часто відмовляється виконувати прохання дорослих навіть тоді, коли хоче зробити те саме (наприклад, мама просить одягти куртку, а дитина наполегливо відмовляється, хоча їй холодно);

➤ УПЕРТІСТЬ –

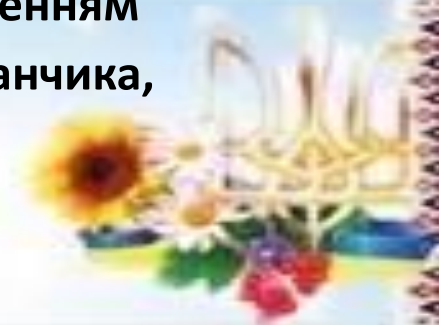
дитина наполягає на власній думці чи дії, навіть якщо це не має сенсу (наприклад, хоче пити тільки з цієї чашки і не погоджується на іншу);

➤ САМОСТІЙНІСТЬ –

дитина прагне все робити сама, навіть те, що їй важко (наприклад, застібати гудзики)

➤ ПРОТЕСТ І БУНТ –

дитина активно протистоїть правилам і обмеженням (наприклад, відмовляється йти додому з майданчика, навіть після тривалого гуляння)

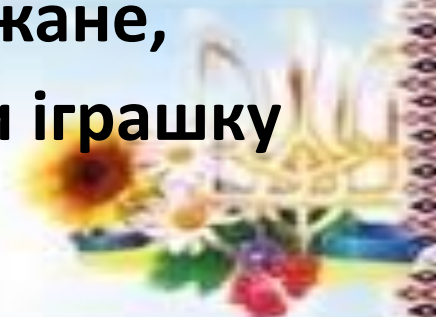

ОЗНАКИ КРИЗИ 3 РОКІВ:

**❖ ЗНЕЦІНЕННЯ АВТОРИТЕТУ ДОРΟΣЛИХ –
дитина може ігнорувати слова батьків або сперечатися
(наприклад, відмовляється дотримуватися звичних правил
або ставить під сумнів їхню важливість)**

**❖ АГРЕСІЯ -
може з'являться фізична агресія (штовхання, кусання)
або вербальна (крики, образливі слова).**

**Наприклад, якщо не отримує бажане,
може штовхнути товариша чи кинути іграшку**

ЩО РОБИТИ БАТЬКАМ ПІД ЧАС КРИЗИ 3 РОКІВ

➤ НАДАВАЙТЕ ВИБІР –

дитині важливо відчувати, що вона контролює ситуацію.

Наприклад, кажіть: «Ти хочеш вдягнути червону чи синю футболку?»

➤ БУДЬТЕ ТЕРПЛЯЧИМИ –

не карайте за прояви самостійності чи емоційних спалахів.

Наприклад, якщо дитина сердиться,

дайте їй заспокоїтися і тільки тоді обговоріть ситуацію

➤ ВСТАНОВЛЮЙТЕ ЧІТКІ МЕЖІ -

пояснюйте правила та їхню важливість

➤ ДОЗВОЛЯЙТЕ САМОСТІЙНІСТЬ –

наприклад, дозвольте дитині самій розкласти іграшки

або допомагати на кухні

ЩО РОБИТИ БАТЬКАМ ПІД ЧАС КРИЗИ З РОКІВ

➤ ПОКАЗУЙТЕ НАСЛІДКИ -

допоможіть дитині зрозуміти зв'язок між діями і наслідками.

Наприклад: «Якщо не одягнеш куртку, тобі буде холодно».

➤ ХВАЛІТЬ ЗА УСПІХИ –

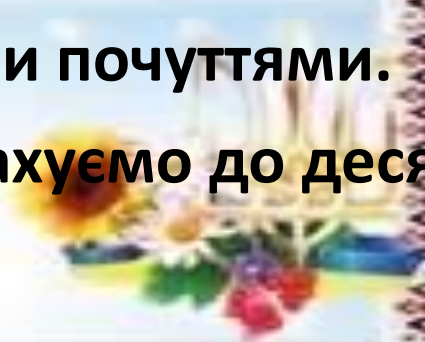
підкреслюйте позитивні сторони самоствійності.

Наприклад: «Ти молодець, що сам (сама) одягнувся(одягнулась)!»

➤ КОНТРОЛЮЙТЕ ЕМОЦІЇ РАЗОМ -

вчить дитину розпізнавати та керувати своїми почуттями.

Наприклад: «Якщо ти сердитий, давай разом порахуємо до десяти».

КОЛИ ВАРТО ЗВЕРНУТИСЯ ДО ФАХІВЦІВ?

➤ **ЯКЩО ПРОЯВИ КРИЗИ СУПРОВОДЖУЮТЬСЯ:**

- тривалими або
- надмірно агресивними діями;
- відмовою від спілкування
- з дорослими та дітьми;
- постійною тривожністю або страхами.

ПАМ'ЯТАЙТЕ:

**КРИЗА ТРЬОХ РОКІВ – ЦЕ НОРМАЛЬНИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ,
ЯКИЙ ЗАКЛАДАЄ ОСНОВУ ДЛЯ САМОСТІЙНОСТІ,
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЕМОЦІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ.
ЗБАЛАНСОВАНЕ ПОЄДНАННЯ ЛЮБОВІ, ТЕРПІННЯ
ТА ЧІТКИХ МЕЖ ДОПОМАГАЄ ДИТИНІ
УСПІШНО ПОДОЛАТИ ЦЕЙ ПЕРІОД.**

